

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീനിവാസരാമാനുജമഹാദേശികൈഃ (മൈസൂര ആണ്ഡവൻ)
സംസ്കൃതഭാഷായാം അനുവാദ്യ അനുഗൃഹീതം
ശ്രീമദ്വേദാന്താചാര്യവിരചിതം

॥ പരമപദസോപാണം ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ പരമപദസോപാണം ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥായഃ കവിതാർകികകേസരി |

വേദാന്താചാര്യവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

പക്ഷീശ്ശൃത്യന്തവീരേ ദ്വിജവരസമിതൗ

ഭോഗ്യപീയൂഷവാർധൗ

തൽപീഭൂതേ വദാൻയഃ പ്രമുദിത ഉദിത -

സ്സഹ്യകന്യാന്തരീപേ |

ഗോപാലസ്തൻ സ്വഗീതം വിവരിതുമിഹ താം

ലക്ഷ്മണാർയാത്മനാ യഃ

തസ്യായം സൗദഗന്ധഃ കില ഫണിതിഷു ന -

സ്സുസ്ഥിരസ്സമ്പ്രവാതി || 1 ||

പ്രാരബ്ധൈർദുരിതൈർവിലോക്യ മനസാ

ചോരേണ ദുർദാരുണൈഃ

ഗാഢാജ്ഞാനതമിസ്രചക്രവശഗ -

ശൃംഖ്ലാദയോ ഭോഗദാഃ |

ഇത്യേവാസമപങ്കഗർതപതിതോ

ന സ്യാത്തമൈഷാ കില

പ്രോക്താ ദിവ്യപദാധിരോഹണസൃതിഃ

വേദാവതംസോക്തിഭിഃ || 2 ||

ശാസ്ത്രാർത്ഥാൻസ്ഥൂലസൂക്ഷ്മാൻ വിദൂരപി ച കലാ -

സ്താശ്ച സർവാ വിബോധും

ദക്ഷാ ധർമാധ്വരക്ഷാചരണപട്യധിയോ -

ധ്യാഗമാന്താർഥദാശ്വ |
 പാപദ്യന്യൗഘമുക്താ ഭഗവദഭിമതേ -
 പ്സാവിഹീനാ യദി സ്യുഃ
 അത്രത്യാസ്ഥദ്ഭവസ്ഥിത്യഭിഹതിനിപുണ -
 സ്യേഹ നാരായണസ്യ || 3.1 ||

സദൈവ ലക്ഷ്മീസഹിതസ്യ ജാത്വപി (ചാപി??)
 ശ്രിയാവിനാനാസ്ഥിതദൈവതസ്യ |
 സർവേശതായാം ദൃഢതാനഭിജ്ഞാഃ
 സോപാനമാർഗാച്ച ദൃഢാത് ബഹിഷ്ഠാഃ || 3.2 ||

ശ്രീവത്സം വൈജയന്തീമപി സഹ രമയാ
 വക്ഷസാലങ്കരിഷ്ണോഃ
 വാചോ യേ വാവമന്യന്ത ഇഹ പുനരവി -
 ദ്യാം തദീയാ വൃഥാശ്വ |
 ഭുക്ത്യാത്രസ്ഥാപയത്തദ്ഭ്രമണമതിചിരാത്
 സംസൃതൗ വീക്ഷ്യ ചാഥോ
 നിർവിണ്ണാ ലജ്ജമാനാ ഉപനിഷദുദിതോ -
 പായ ഏവാശു യാന്തി || 4 ||

വ്യോമേവസ്ഥായിതാവത്തിമിരതതിഗതാ -
 ചിത്പ്രകാരം ചിരേണ
 കാലേ ഭൂയോഽപി ചൈകീകൃത ഇവ സതി ക -
 ത്തപാന്ത ഏവാന്തമേതേ |
 മാംസാസ്യക്കായചക്രഭ്രമണനിപതതാം
 പുണ്യപാപാത്മകർമ്മ -
 സ്രോതസ്സസ്താവിതാനാം കമപി തടമനാ -
 ലോകിതാനാം ച രീതിം || 5.1 ||

ക്ഷേപ്യഡസ്സാദ്യോ യഥാ സ്യാൻമധുസഹിത ഇഹാ -
 ത്പാർഥ ഏവാത്മഭോഗ്യഃ
 ജ്യായാൻമസ്തമൈവം ഹ്യവഗതവിഷയാ -
 ണാം സ്വതശ്ച പ്രകാരം |
 ഏവം ഹ്യാത്മാനുഭൂതിം സ്വയമഭിവിമൃശൻ
 യസ്തു നിർവേദമേയാത്
 തസ്തൈവാത്മപ്രയത്താശ്ശുഭഫലമഹിതാ
 നിത്യമേധന്ത ഏവ || 5.2 ||

ലോകേ ഹൃത്യുന്നതാനാം സുകൃതവതി ഫലേ -
 ിപ്രാപ്തദുഃഖാധികത്വം
 താദ്യഗ്ഭോഗം സമശ്നൻ നിരവധി മുദിതോ
 നീരജാതാസനോഽപി |
 കഷ്ടം ജൻയൈകനിത്യക്രിയമധുമുഖര -
 ക്ഷഃകൃതം പ്രാപ താദൃക്
 ഇതാത്യാ ശാസ്ത്രപ്രവീണാഃ പദജുഷ ഋജുവോ
 നേയുരുഗ്രം ഭവം തു || 6 ||

മാനാതീതപരിച്ഛദാസ്സമധികാ
 വിത്തേശതാദിത്യതഃ
 നേമുർദാമധരാ ധരാധിപതയോ
 യാൻ സാർവഭൗമാംശ്ച തേ |
 യാതാ നൻവമൃതദൃതിഗ്രഹപതീ
 യാതൗ ച താരാഗണഃ
 നാശം യാത്യഥ ശിഷ്യതേ ച പരമാ -
 കാശസ്സ സൂക്ഷ്മഃ പരഃ || 7.1 ||

വൃഷാ ച വൃഷഭധ്വജോ ദ്വിഗുണിതദ്വയാസ്യശ്ച തേ
 ന സന്തി ഹി യദാ തദാ സകലകാരണത്വം ച നഃ |
 രമേശിതുരവേഷ്യ തം നരകമേവ നാകം ത്വിതി
 പ്രിയം ച പരമം പദം കില ഗവേഷയന്തേ ബുധാഃ || 7.2 ||

സകുതാസ്ത്യാജ്യേഷു ധർമേഷ്വവിരത മരതാ
 മുക്തത്വപായേത്പകേദ്ഭമേ
 വ്യഗ്രാ യേ ബന്ധവസ്തേ ന ഹി തദിഹ സഹൈ -
 കേപ്സുഭിസ്സ്മോദ്വിമ കിം ച |
 കോപാദ്യാധ്യാപനേതുഃ വിവിധതനുപരി -
 ഭ്രാന്തിഹർതുർഗുരോർനഃ
 കാരുണ്യാത് ഗോപ്രിയസ്യേശിതുരമലപദം
 ധാരയാമശ്ശിരസ്സു || 8 ||

പ്രാപ്താനീവാഗമിഷ്യന്ത്യപിമിതിരഹിതാ -
 നീഹ ഭോഗാദിനാ ന
 ക്ഷയ്യാണീദ്യുശി ദുഃഖാൻയുപരി ച ദദതോ
 തീവ്രപാപൗഘവഹേനഃ |
 ഏധീഭൂതം ച കാലം സകലമപി ഗതം
 വീക്ഷ്യ ഭൂയോഽപി തദ്വത്
 ന സ്യുസ്സംസാരഗർഭേ നിഖിലമവസരം
 യാപയന്തോ യഥാ ന || 9.1 ||

ദഗ്ധം ഗർഭഗതാർഭകം കമപി യോ
 മുഗ്ധം ശിശും നിർമമേ
 ധത്തേ യസ്തുലസീസ്രജം സുരഭിതാം
 തസ്യാദ്ഭൂതേഹാവതഃ |
 വിധഗുക്തിപ്രവിദശ്ച മുക്തിവിഹതി -

ക്ഷോഭീകരിഷ്യത്രതയി -
 ചൂഡാവാക്ഷു ഗിരം പ്രപത്തിമഹിതാ -
 മേകാം ഹിത്യേധീയതേ || 9.2 ||

ഗർഭാവിർഭൂതദുഃഖാദൃപസ്യുതിനിരതാ
 മുക്തിസക്താഃ പ്രവൃത്താഃ
 അച്ഛേദ്യേ ഭക്തിയോഗേ തദനു ച ചിരസാ -
 ധ്യേക്ഷമാസ്തം വിഹായ |
 ശ്രീമന്നാരായണസ്യേവ ഹി ചരണയുഗം
 യേ ശരൺയം പ്രപന്നാഃ
 സ പ്രീതസ്തർവദായീ സ്വയമിതി കരുണാം
 സമ്പ്രതീക്ഷ്യാസത്യേത്ര || 10 ||

പ്രാരബ്ധേ പാപസംഘേ ഫലമുഖദുരിതം
 ചാന്തരാന്യദ്യദംഹഃ
 പ്രാരബ്ധാത് പൂർവപാപാത് പ്രഥമമഖിലമ -
 പൃജ്ജിഹായാഥ തത്ര |
 പ്രാരബ്ധാംശ്വേപി കിഞ്ചിത് വിഹിതഭരണരാ -
 ര്തിപ്രകാരം വിമൃശൈ -
 തത്സാമ്യാത്മാനുകമ്പാത ഇഹ ദഹനയു -
 ക്തൂലവത് സമ്പ്രദഗ്ധ്യ || 11.1 ||

തൃക്തൈവം ചോത്തരാഘേ മതികൃതമഥ വി -
 ശ്ലിഷ്ടമജ്ഞാനപൂർവം
 കർതും സങ്കൽപ്യ ചാംശം മതികൃതമിതരം
 ചാനുതാപാദിനാത്രി |
 ക്രോഡീകൃത്യാഭിഗോപ്തസ്മത്പരൂണിതകമലാ -
 ക്ഷസ്യ സങ്കൽപരീതിം

യേ വാ സമ്യങ് ന ജാനന്ത്യഥ ച പശവ ഏ -
വാഷ്ട ച ദ്രൗ ച തേ ഹി || 11.2 ||

കോശാവാസ്യസിവച്ച മാംസമയകാ -
യാന്തർവസദ്യോഗിനഃ
കർതും പൂർണനിരന്തസദ്ഗുണപര -
ബ്രഹ്മാനുഭൂത്യാത്മനഃ |
സൗരദ്യാമൃതകാന്തിപൂർണതുലസീ -
മാലോഽഖിലാധീശ്വരഃ
കാരേവാത്തവപൂർവിനാശ്യ കുരുതേ
രീതിം സുമാർഗാൻവിതാം || 12 ||

അക്ഷാൺയാദൗ ദ്വിപഞ്ച സ്വമനസി കലയൻ
പ്രാണവായൗ തതസ്താ -
ന്യേകീകൂർവംശ്ച ജീവേ സുഗുണവതി തത -
സ്സൂക്ഷ്മഭൂതൈസ്സഹാമോ |
സർവാൺയേതാനി താനി സ്വയമവിതുമധി -
ഷ്ഠായ ഹാർദഃ പ്രഭുസ്സൻ
ദ്വാദൈരഭ്യന്തരേ ച ദ്രയയുതനവഭിഃ
വർഷ്മണോ നിർമിതസ്യ || 13.1 ||

ദൃഢബന്ധനസ്യ മൂർധദ്വാരം ചോദ്ഘാടയന്നസ്മാൻ |
പരമപദവർത്ത നേതും സങ്കൽപിതവാൻ ഹി കരുണാലുഃ || 13.2 ||

സാർധം ബ്രഹ്മപുരേശജീവവപുഷാ
സർവജ്ഞഹാർദേന യേ
ബന്ധാത് ബ്രഹ്മപുരാത് തദീയകൃപയാ
പ്രസ്ഥാപിതാ ദേഹിനഃ |
ഏതാം സാദരം അർചിരാദിവിബുധൈ -

ർമായാം സമുത്താരിതാഃ
മുക്തിസ്ഥാ ന പുനർഭവാഘനിലയാ -
വർതാപഗാവർതിനഃ || 14 ||

മോക്ഷം ചോപേക്ഷ്യ പൂർവം വയമിഹ വിബുധ -
സ്ത്രീകടാക്ഷം വിനാൻയത്
ശസ്ത്രം നോ മീനകേതോർധനുരപി ന വിനാ
തത്തനുഭിഃ പരം സ്യാത് |
പീയൂഷം ദേവയോഷിൻമധുരവചനതോ
നാൻയദിത്യേവ മത്യാ
വ്യാമോഹം പ്രാപ്തവന്തസ്തമഖിലമസഹം
പ്രാജഹാമാതിശുദ്ധാഃ || 15.1 ||

സംഭേദോ ജലധിർന ചാപര ഇതീ -
വേഹ ബ്രുവാണൈർജനൈഃ
കാർയം ചൈവ ഹി കാരണം ത്വിതി വദ -
ദ്ഭിർദർശിതാനധ്യനഃ |
സർവാനർഹപമോഽപി തേരിമ വയം
കിഞ്ച പ്രശസ്തം പദം
ഗന്തും സത്പഥമീക്ഷിഷീമഹി പരം
ചാനന്ദിനോഽഭൂമ ച || 15.2 ||

തത്തത്സംസ്കൃതിഭിർദ്വയൈർഭവരതൈ -
രന്യൈരുപായൈഃ പദം
കിം വാഽദ്യാവധി സാധിതം ഹൃജപദാ -
ദ്യേതത് കിയത്കാലികം |
നിർദ്ദുഃഖാത്മദരാർപണേന തുലസീ -
മൗലേരഘോൻമൂലിനഃ

ഭോഭ്യേനോത്തമവർത്തനാപ്യമതുലം

ധ്യായേമ വിഷ്ണോഃ പദം || 16 ||

സ്രോതസ്വിൻയാമനാദിദ്രിവിധദുരിതരൂ -

പാപഗായാം പതിത്വാ

യാതേഷ്യസ്മാസ്യദൃഷ്ട്വാ നിജനിയതിവശാത്

ചഞ്ചലായാം സ്ഥിരായാം |

മാധ്വീലിൺമാനിതേന്ദീവരസുമവിഹര -

ന്ത്യാം തമൈവേന്ദിരായാം

രാജന്ത്യാം വൈജയന്ത്യാം മണിമയധനുരാ -

കാരവത്യാം ച സത്യാം || 17.1 ||

ആകാശേ പരമേ പ്രവർഷതി കൃപാം

പാഥോമുചീവാഗതാം

സ്വച്ഛാം താം വിരജാം വിലോക്യ ശിശിരാം

ശ്രീശസ്യ സങ്കൽപതഃ |

സന്തീർത്വാമൃതവാഹിനീം ത്വപുനരാ -

വൃത്തയാത്തപാരേക്ഷിണാം

മുക്താനാം ഗതിസത്ക്രിയാശ്ച വിശദീ -

കർതും ഹൃദൂമ ക്ഷമാഃ || 16.2 ||

യന്യാശ്ലിഷ്ടോരസി ശ്രീരുപചിതസുമനാ -

സ്തസ്യ നഃ പുൺയഹേതോഃ

നിത്യാവാസപ്രധാനം നിരുപമമതിഭോ -

ഗ്യം ഗതാസ്തമ്മിലന്തഃ |

മുക്തൈർനിത്യൈ രസജ്ഞാപരിചിതനിഗമാ -

ന്തസ്ഥസാമാനുഗാനം

സർവം ഛന്ദോനിബദ്ധം ദ്രവിഡകൃതിശുഭാ -
ശാസനം കീർത്തയാമ || 18 ||

ദുർവാരോരുപരാക്രമോരഗനിഗീ -
ർണോദ്ഭക്തോ വിമുക്തോ യഥാ
മാലിന്യാകുതവിശോധിതാതിവിമലാ
മുക്താതിമുൽയേവ ച |
പാരാവാരവിപത്പരാഹതിമതീ
നൗകേവ പാരം ഗതാ
നിർമുക്തോ വനവഹിതാ പരിവൃതോ
ദന്തീവ സന്താപിതഃ || 19.1 ||

കാന്തേവാശ്ലിഷ്ടകാന്താ വശവിതുമവശം
ക്ലേശിതാപ്ത്യാഥ ഹൃഷ്ടാ
ബന്ധാദുഗ്രാദ്വിമുക്തോ ധരണിപതിസുതോ
ലബ്ധരാജ്യോ യഥാ വാ |
ആത്മാനം ഛാദയന്തീം പ്രകൃതിമിഹ വിഹാ -
യൈവ ദേവാദിരൂപാം
ധാമ പ്രാപ്യാനുഭൂയോന്നതമതിസുഖദം
ചൈകതാം പ്രാപ്നവാമ || 19.2 ||

ഭൂമൗ മോഹം വിസൃജ്യ പ്രചകിതമനസോ -
ദ്യമോ ഫലാൻയസ്ഥിരാണി
ത്യുക്ത്വാ സമ്യക് വിമുക്തിപ്രദ ഇഹ കമലാ -
ക്ഷാന്ന ചാൻയസ്സമർഥഃ |
ഇത്യാലോച്യതിഭീതാസ്തദുഭയപദപ -
ദ്മാശ്രിതാ ഉഗ്രബന്ധാത്

വിസ്രസ്താഃ പാരമാപ്തും പരമപദമിതാ
അർചിരാദ്യൈവ ഗത്യാ || 20.1 ||

തത്രാലോക്യാദ്ഭൂതാനി ക്ഷിതിതലവിദിതാ -
ശ്ചര്യരീത്യൈവ സർവാ -
ൺയാമ്നായം സാമ ഗാത്യാ പരമപദലസ -
ന്നിത്യമുക്തൈസ്സമം ച ||
നാനാരാഗപ്രപഞ്ചാപരിചിതമധുരാ -
പൂർവരാഗൈകഗേയം
ഗായാമാനന്തകാലം ശുഭഭരിതസമാ -
ശാസനം മാധവസ്യ || 20.2 ||

ദുർവാരാഖിലദുഷ്കൃതേ വിഗലിതേ
പൂതാ വയം പ്രസ്ഥിതാഃ
മുക്തിം പ്രാപ്യ സമാശ്രയസ്യ കമലാ -
വക്ഷോവിഭൂഷാമണേഃ |
ശ്രീനാഥസ്യ നിയോജിതാഃ കരുണയാ
സേവാരസാസ്യാദനേ
നത്യാ തുഷ്ടഹൃദശ്ച സദ്ഗുണനുതീ -
രുദ്ഗായ സന്നർത്യ ച || 21.1 ||

ആകർണ്യാശ്രുതപൂർവകർണമധുരം
ഗാനം ച സാമശ്രുതേഃ
ആകാലം ത്വതിദുർലഭേ പ്രവഹതി
സ്യാനന്ദ ഉദ്രാധസി |
ഭക്തിം താം പരമാമവാപ്നുമ തഥാ -
നാവൃത്തസേവാപ്തയേ

മേദിൻയാം തു ലഭാമഹേ വിധിബലോ -
ത്കർഷാന്നിവാസം പരം || 21.2 ||

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഗുരുസ്ത്രയുന്താർയഃ പരമപദസോപാനമിതി യാഃ
ഹിതായ വ്യാതേനേ ദ്രവിഡഗിരി ഗാധാസ്തുമനസാം |
വിപശ്ചിത് ഗോപാലോ വ്യവൃണുത ച കർണാടകഗിരാ
സുരോക്ത്യാ ച ശ്ലോകീചകര പരയാചാർയകൃപയാ ||

|| ഇതി പരമപദസോപാണം സമാപ്തം ||
കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ |
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ||